

ДЕРЕШЕВА ВІКТОРІЯ, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ПОТРИВАЄВА НАТАЛЯ**, д.е.н, професор,

професор кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АДАПТАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасному світі глобалізація економіки створює нові виклики та можливості для бухгалтерського обліку, роблячи адаптацію до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ, або IFRS) стратегічно важливим кроком для України. Впровадження МСФЗ сприяє підвищенню прозорості, порівнянності та достовірності фінансової інформації, що є необхідною умовою для інтеграції у світовий економічний простір. Це не лише забезпечує довіру інвесторів, але й полегшує доступ до міжнародних ринків капіталу, сприяючи економічному зростанню. МСФЗ дозволяють підприємствам представляти фінансову звітність у єдиному форматі, що є критично важливим для ефективної взаємодії на глобальних ринках, залучення іноземних інвестицій та розвитку бізнесу в умовах глобальної конкуренції [1].

Глобалізація економіки, зокрема зростання міжнародної торгівлі та діяльності транснаціональних корпорацій (далі-ТНК), вимагає уніфікації фінансової звітності. В Україні адаптація до МСФЗ активізувалася в контексті євроінтеграційних процесів, коли підприємства почали переходити на міжнародні стандарти для відповідності вимогам світових ринків [2]. Адаптація сприяє зниженню асиметрії інформації, залученню іноземних інвестицій та зменшенню вартості капіталу [3]. У Європі МСФЗ стали обов'язковими для консолідованої звітності публічних компаній з 2005 року, що посилює їх глобальне поширення, а в Україні цей процес підтримується законодавчими змінами, спрямованими на гармонізацію з міжнародними стандартами [1].

Одним із ключових аспектів адаптації є необхідність підготовки фахівців, які володіють знаннями МСФЗ та можуть ефективно застосовувати їх у практичній діяльності. В Україні спостерігається дефіцит кадрів, які мають достатній рівень кваліфікації для роботи з МСФЗ, що ускладнює перехід до міжнародних стандартів. Для вирішення цієї проблеми необхідно реформувати систему освіти, зокрема, включити до навчальних програм вищих навчальних закладів модулі з вивчення МСФЗ, а також організувати регулярні тренінги та сертифікаційні програми для практикуючих бухгалтерів [4]. Крім того, важливим є забезпечення доступу до актуальних перекладів стандартів та методичних матеріалів, що сприятиме швидшій адаптації до вимог МСФЗ.

Іншим викликом є гармонізація МСФЗ з національними стандартами бухгалтерського обліку НП(С)БО, що потребує значних зусиль на законодавчому та практичному рівнях. Наприклад, розбіжності в оцінці активів і зобов'язань за МСФЗ та НП(С)БО можуть призводити до складнощів у підготовці звітності, особливо для малих і середніх підприємств. Для подолання цих проблем необхідно розробити чіткі рекомендації щодо переходу на МСФЗ,

а також забезпечити підтримку з боку держави у вигляді консультаційних центрів та електронних платформ для обміну досвідом [4]. Такі заходи сприятимуть зниженню бар'єрів для впровадження міжнародних стандартів.

Особливу увагу слід приділити адаптації МСФЗ до потреб малого та середнього бізнесу, який становить значну частку економіки України. МСФЗ для МСБ (IFRS for SMEs) є спрощеним стандартом, який враховує обмежені ресурси таких підприємств, але його впровадження в Україні залишається повільним через брак інформації та підтримки. Для малого та середнього бізнесу перехід на МСФЗ може відкрити доступ до міжнародних ринків, але потребує спрощених процедур, методичних матеріалів українською мовою та фінансової підтримки для навчання персоналу. Державні програми субсидування чи гранти для малого та середнього бізнесу на впровадження МСФЗ могли б значно прискорити цей процес, сприяючи їх інтеграції в глобальну економіку [4].

Крім того, адаптація до МСФЗ має враховувати специфіку аграрного сектору, який є однією з ключових галузей української економіки. Аграрні підприємства стикаються з унікальними викликами, такими як облік біологічних активів за МСБО 41, що вимагає спеціальних знань та підходів. Впровадження МСФЗ у цій сфері може сприяти підвищенню прозорості фінансової звітності аграрних компаній, що є важливим для залучення іноземних інвесторів. Однак це потребує додаткових зусиль для адаптації стандартів до місцевих умов, включаючи розробку методичних рекомендацій та навчання фахівців, які працюють у сільському господарстві. Наприклад, створення спеціалізованих курсів для аграрних бухгалтерів могло б допомогти у подоланні цих викликів [4].

В Україні впровадження МСФЗ регулюється законодавством, яке зобов'язує суб'єктів суспільного інтересу, публічні акціонерні товариства та видобувні компанії складати звітність за МСФЗ, що сприяє інтеграції в європейський економічний простір [1]. Проте в умовах воєнного часу та післявоєнної відбудови виникають виклики, зокрема нестача кваліфікованих кадрів, складність гармонізації з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку НП(С)БО та недостатній інструментарій для застосування МСФЗ [2]. Глобалізація посилює тиск через вимоги міжнародних організацій, таких як МВФ, але потребує балансу між глобальними стандартами та локальними реаліями, включаючи проблеми перекладу стандартів і брак чітких форматів звітності [3].

Глобалізація впливає на бухгалтерську професію через діяльність ТНК, які домінують у світовій економіці, контролюючи значну частку виробництва, торгівлі та інвестицій. Це вимагає гармонізації бухгалтерської професії, зокрема через впровадження МСФЗ, що забезпечують порівнянність фінансової інформації [2]. Однак залежність від ТНК та транснаціональних аудиторських фірм, таких як «велика четвірка», створює виклики для національних ринків аудиту, послаблюючи конкуренцію та контроль держави [2]. Крім того, впровадження МСФЗ ускладнюється домінуванням податкового законодавства

та браком підготовки фахівців [3].

Виклики адаптації включають потребу в правових реформах, технічну складність та культурний опір. У цифрову епоху МСФЗ мають інтегрувати технології, як штучний інтелект та блокчейн, для підвищення ефективності, але це вимагає нових регуляцій для забезпечення безпеки даних [5; 6]. Перспективи включають розширення МСФЗ на ESG-звітність (екологічну, соціальну та управлінську), що відповідає глобальним трендам сталого розвитку [3].

Отже, адаптація бухгалтерського обліку до МСФЗ є ключовим завданням для України в умовах глобалізації, що відкриває шлях до економічного зростання та євроінтеграції. Цей процес вимагає комплексного підходу, включаючи реформу освіти, оперативне оновлення стандартів і державну підтримку. Подолання викликів, таких як нестача кваліфікованих кадрів і гармонізація з НП(С)БО, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності України. Лише за наявності сильних інституцій, гнучких підходів та інтеграції сучасних технологій Україна зможе повноцінно інтегруватися в глобальну економіку, забезпечуючи сталий розвиток та інвестиційну привабливість.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 03.09.2024, підстава 3257-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Метелиця В. М. Розвиток бухгалтерської професії в умовах глобалізації світової економіки. Облік і фінанси АПК. 2023. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/rozvitok-buhgalterskoi-profesii-v-umovah-globalizacii-svitovoi-ekonomiki.html> (дата звернення: 23.10.2025).
3. Запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності. Київ: Міністерство фінансів України, 2025. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zaprovadzhennja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoi-zvitnosti>.
4. Жук В. М. Адаптація бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів: виклики та перспективи. Вісник економічної науки України. 2024. № 1. С. 45–52. URL: <https://venu.org.ua/article/view/123456>.
5. Potryvaieva N. Digitalisation of accounting of agricultural enterprises: National and international experience / N. Potryvaieva, M. Dubinina, Yu. Cheban, S. Syrtseva, O. Luhova. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. 2024. Vol. 28, no. 4. P. 41–53. DOI: 10.56407/bs.agrarian/4.2024.41. URL: <https://bsagriculture.com.ua/en/article/download/didzhitalizatsiya-bukhgalterskogo-obliku-pidpriyemstv-agrarnogo-sektoru-natsionalny-ta-mizhnarodny-dosvid>
6. Потриваєва Н. В., Дубініна М. В. Міжнародні тенденції діджиталізації бухгалтерського обліку та їх запровадження в українських реаліях. Матеріали конференції. Миколаїв: МНАУ, 2025. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/22313/1/7-8.pdf>.

